

אוניברסיטת תל-אביב
 בית-הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל
 Tel Aviv University
 Bob Shapell School of Social Work

שם הקורס:
העברה והעברה נגדית
Transmission & countertransference

קורס בחירה, היקף הקורס: 2 ש"ש

תשפ"ב, סמסטר ב', תואר שני

מס' הקורס : 1110472501

כשפרויד "גילה" בשנת 1910 כי מטפלים [אז, רק רופאים] מושפעים באופן לא מודע מרגשותיהם של מטופלים (transference), הוא נחרד ונלחץ כיוון שהוא ראה בתהליך זה שהוגדר על ידו כהעברה נגדית (counter-transference), סכנה להתפתחות המדעית של הפסיכואנליזה. על הרקע הזה הוא קבע שעל כל מטפל (אנליטיקאי) לעבור אנליזה אישית. מעבר לעמדה זו המקובלת עד היום, התפתחו הבנות שהתבססו על מחקר ותצפיות קליניות כיצד על המטפל (והמדריך והמנהל) להתמודד עם תהליכים של העברה והעברה נגדית. בקורס נבחן את התפתחותם של המושגים העברה והעברה נגדית מפרויד ועד הגישה ההתייחסות ונדון בהם בהקשרים של הפרעות שונות (למשל, נרקיסיזם). בתוך כך נדגיש את ה'סכנות' הטמונות בהימנעות מטיפול בתהליכים של העברה נגדית.

When Freud "discovered" in 1910 that therapists [then, only doctors] are unconsciously influenced by the emotions of patients (transference), he was horrified and stressed because he saw this process, which he later defined as countertransference, a danger to the scientific development of psychoanalysis. On this background, he determined that every therapist (analyst) must undergo a personal analysis. Beyond this position, which is accepted until today, developed understandings that were based on research and clinical observations of how the therapist (and instructor and manager) should deal with processes of transference and countertransference. In the course we will examine the development of the concepts of transference and countertransference from Freud to the relational approach and discuss them in the context of various disorders (for example, narcissism). In doing so, we will emphasize the 'dangers' inherent in avoiding from dealing with the processes of countertransference.

1. שם המרצה: דר' אופיר לוי טל': 03-6409355. חדר: 211. מייל: ofirleviphd@gmail.com.
יום ושעות קבלה: ימי שני (בתיאום מראש). **מועד ומיקום ההרצאות**: יום ב', שעה: 10:30-12:00 חדר: 150.

2. דרישות קדם

אין

3. סוג הקורס

קורס בחירה.

4. נושאי הקורס

- א. תיאור והגדרה של המושגים העברה והעברה נגדית.
ב. העברה והעברה-נגדית בראי הפסיכואנליזה: החל מזיגמונד פרויד דרך מלאני קליין, דונלד ויניקוט, היינץ קוהוט והגישה האינטר-סובייקטיבית-התייחסותית.
ג. ביטויים של העברה והעברה נגדית בהפרעות שונות: נרקסיזם (גברד), הפרעת אישיות גבולית (קרנברג), הפרעות פסיכוטיות (מרגרט ליטל) וטראומה מורכבת (מסלר-דיוויס ופרולי).
ד. ביטויים של העברה והעברה-נגדית כשהמטפל מזדקן ו/או כשהמטופל מבוגר (אופציונאלי).

הערה: ייתכנו שינויים בתכנים שילמדו ובסדר העברת הנושאים.

5. אופן הלימוד: הרצאות המבוססות על חומר הקריאה ובליווי מצגת, דוגמאות וסרטים מקצועיים.

6. דרישות הקורס:

דרישות הקורס	אופן מילוי הדרישות	שקלול הציון
מבחן רב ברירה	מבחן רב ברירה (אמריקאי) על כל חומר הלימוד בדגש על מאמרי החובה - 28/25 שאלות	100%

7. קוד ההתנהלות בקורס:

- קריאת חומרי הקריאה והשתתפות פעילה בשיעורים
 - נוכחות בשיעורים – 80%.
- איחורים**: ככלל, אין לאחר לשיעורים. במקרים חריגים המחייבים איחור, יש ליידע את המרצה מראש.

8. ביבליוגרפיה (חובה):

- *ארון, ל. (2013 [1996]). המפגש. (עמודים: 259-227). תל-אביב: הוצאת עם עובד.
*ברוך, י. (2019). העברה-נגדית בטיפול פסיכודינמי עם המטופל המבוגר יותר. *שיחות*, ל"ג(3), 226-232.

- *ברוך, י. (2019). העברה-נגדית בטיפול פסיכודינמי עם המטופל המבוגר יותר. *שיחות*, ל"ג(3), 226-232.
- *דיוויס-מסלר, ג. פרולי, ג. (2013 [1999]). תהליכים דיסוציאטיביים ותבניות העברה והעברה נגדית בטיפול בגישה פסיכואנליטית בנפגעות בוגרות שעברו התעללות מינית בילדות בתוך: ס.א. מיטשל, ל. ארון (עורכים). *פסיכואנליזה התייחסותית: צמיחתה של מסורת (עמודים: 330-366)*. תל-אביב: תולעת ספרים בע"מ.
- * ויניקוט, ו. ו. (2009). *עצמי אמיתי, עצמי כוזב (עמודים 62-75)*. תל-אביב: הוצאת עם עובד בע"מ.
- *לפלאנש, ז., פונטאליס, ב.ז. (2011 [1967]). *אוצר המילים של הפסיכואנליזה (עמודים: 280-292)*. תל-אביב: הוצאת תולעת ספרים בע"מ.
- *לצטר-פאו, ס. (2017). תהליכי שחרור מהזדהות השלכתית בקשר בין אם לביתה, *שיחות*, לב(1), 60-64.
- *סטרוזייר, ב.צ. (2018). *היינץ קוהוט: התהוותו של פסיכואנליטיקאי (עמודים 230-246)*. ירושלים: הוצאת כרמל.
- *פרויד, ז. (2002 [1915]). *הטיפול הפסיכואנליטי (עמודים 120-129)*. תל-אביב: הוצאת עם עובד.

*Gabbard, G.,O. (2009). Transference and countertransference: Developments in the treatment of narcissistic personality disorder. *Psychiatric Annals*, 39(3), 129-136. doi.org/10.3928/00485713-20090301-03.

*Kernberg, F.O. (1984). *Severe Personality Disorders (pp. 264-275)*. New Haven and London: Yale University Press.

*Little, M.(1958). On Delusional Transference (Transference Psychosis). *International Journal of Psycho-Analysis*, 39. 134-138.

קריאה נוספת (לא חובה):

- *אוגדן, ה. ת. (2001). *הקצה הפרימיטיבי של החוויה (עמודים 60-70)*. תל-אביב: הוצאת עם עובד בע"מ.
- *אוגדן, ה. ת. (2011). על אי היכולת לחלום (עמודים 120-141). תל-אביב: הוצאת עם עובד בע"מ.
- *ארון, ל. (2013). *המפגש: הדדיות ואינטרסובייקטיביות בפסיכואנליזה (עמודים 127-156)*. תל-אביב: הוצאת עם-עובד בע"מ.
- *ברמן, ע. (1999). הדרכה דינמית כצומת במערכת קשרים מצטלבת. בתוך ח. ירושלמי ות., קרון (עורכים), *בין מדריך למודרך (עמודים 94-110)*. ירושלים: מאגנס, האוניברסיטה העברית בירושלים.

- *הופמן, ז. א. (2013 [1999]). המטופל כפרשן של חוויית האנליטיקאי. בתוך: ס.א. מיטשל, ל. ארון (עורכים). *פסיכואנליזה התייחסותית: צמיחתה של מסורת (עמודים: 74-114)*. תל-אביב: תולעת ספרים בע"מ.
- *הרמן, ל. ג. (1992). *טראומה והחלמה (עמודים 166-180)*. תל-אביב: הוצאת עם עובד בע"מ.
- *גמליאל, מ. (2007). העברה ארוטית, והעברה-נגדית ארוטית כשאלה מטפלת בגבר. *שיחות, כ"ב(1)*, 51-57.
- *ויניקוט, ו. ו. (2009). *עצמי אמיתי, עצמי כוזב (עמודים 138-144)*. תל-אביב: הוצאת עם עובד בע"מ.
- *ויניקוט, ו. ד. (2018). *הפסיכולוגיה של השיגעון (עמודים 53-63)*. תל-אביב: הוצאת עם עובד.
- *אלום, י. ולשץ' מ. (2006). *טיפול קבוצתי: תיאוריה ומעשה (עמודים 213-221)*. ירושלים: כנרת/מאגנס.
- *ליטל, א. מ. (2005 [1990]). *חרדות פסיכוטיות והכלה: דיווח אישי על אנליזה אצל ויניקוט (עמודים 77-86)*. תל-אביב: הוצאת תולעת ספרים.
- *לינדי, ד. ג. (1989). העברה נגדית ותסמונת פוסט-טראומתית. *שיחות, ג(2)*, 94-100.
- *מיטשל, א. ס. (2003 [1993]). תקווה ופחד בפסיכואנליזה (עמודים 229-259). תל-אביב: תולעת ספרים בע"מ.
- *סטור, א. (2012 [1989]). *פרויד: מבוא ביקורתי קצר (עמודים 65-71)*. תל-אביב: ספרי עליית הגג.
- *ענר, נ. (1998 [1979]). הגישה הקלייניאנית היום. בתוך: ח. סגל. *מלאני קליין (עמודים: 11-16)*. תל-אביב: הוצאת עם עובד.
- *ראקר, ה. (2009). המשמעות והשימושים של העברה נגדית. *שיחות, כ"ד(1)*, 10-17.

*Boschan, J.P. (2011) Transference and Countertransference in Sándor Ferenczi's Clinical Diary. *The American Journal of Psychoanalysis*, 71(4), 309–320.

*Cauwe, J., Vanheule, S. (2018). Manoeuvres of transference in psychosis: A case study of melancholia from a Lacanian perspective. *British Journal of Psychotherapy*, 34(3), 376-392. doi.org.rproxy.tau.ac.il/10.1111/bjp.12377.

*Chessick, R.D. (2013). Special problems for the elderly psychoanalyst in the psychoanalytic process. *Journal of the American Psychoanalytic*, 61(1), 67-93. Doi: 10.1177/0003065112474842.

*Chiesa, M. (1996). Paranoid Transference as Resistance to Progress. *Psychoanalytic Psychotherapy*, 10(3), 221-231. doi.org/10.1080/02668739600700211.

*Cieslak, R., Shoji, K., Douglas, A., Melville, E., Luszczynska, A., & Benight, C. C. (2014). A meta-analysis of the relationship between job burnout and secondary traumatic Stress among workers with indirect exposure to trauma. *Psychological Services*, 11, 75–86. doi. 10.1037/a0033798

*Davies, J.M. (1994). Love in the Afternoon: A Relational Reconsideration of Desire and Dread in the Countertransference. *Psychoanalytic Dialogues* (4), 153-170. doi.org/10.1080/10481889409539011.

*Dunning, C. (1994). Trauma and Countertransference in the Workplace. In J. P. Willson & J. D. Lindy (Ed.), *Countertransference in the Treatment of PTSD* (pp. 351-367). New-York, The Guilford Press.

*Hesse, A. R. (2002). Secondary trauma: How working with trauma survivors affects therapists. *Clinical Social Work Journal*, 30 (3), 293–309. Doi: 10.1023/A:1016049632545.

*Hayes, A.H., Geslo, J.C., Goldberg, S., Kivilighan, M.D, (2018). Countertransference Management and Effective Psychotherapy: Meta-Analytic Findings. *Psychotherapy*, 55(4), 496-507. Doi:10.1037/pst0000189

*Rafael R. Springmann, R.R. (1988). Countertransference as an Indicator in Victimology. *Contemporary Psychoanalysis*, 24(2), 341-349, doi: org/10.1080/00107530.1988.10746249.

נושאים:

הערות	ציון מקורות קריאה (אופציונלי)	נושא ההרצאה	שבוע מס'
לא חובה.	*לפלגאנש, ז, פונטאליס, ב.ז. (2011 [1967]). <i>אוצר המילים של הפסיכואנליזה</i> (עמודים: 280-292). הוצאת תולעת ספרים בע"מ.	העברה והעברה נגדית – הגדרה ותיאור והשתקפותם בראי המחקר.	1-2
לא חובה	Hayes, A.H., Geslo, J.C., Goldberg, S., Kivilighan, M.D, (2018). Countertransference Management and Effective Psychotherapy: Meta-Analytic Findings. <i>Psychotherapy</i> , 55(4), 496-507. Doi:10.1037/pst0000189	היבטים של העברה: אהבת-העברה על פי פרויד	3
לא חובה	פרויד, ז. (2002 [1915]). הטיפול הפסיכואנליטי (עמודים 120-129). תל-אביב: הוצאת עם עובד. גמליאל, מ. (2007). העברה ארוטית, והעברה-נגדית ארוטית כשאשה מטפלת בגבר. <i>שיחות</i> , כ"ב(1), 51-57.	העברה והעברה נגדית דרך הפרספקטיבה של הזדהות השלכתית (מלאני קליין)	4
	*לצטר-פאו, ס. (2017). תהליכי שחרור מהזדהות השלכתית בקשר בין אם לביתה, <i>שיחות</i> , לב(1), 60-		

	64 .		
5.	שנת העברה על פי ויניקוט ויניקוט, ו.ו. (2009). <i>עצמי אמיתי, עצמי כוזב (עמודים 62-75)</i> . תל-אביב: הוצאת עם עובד בע"מ.		
6.	העברה נגדית דלזיונית (פסיכוטית) Little, M.(1958). On Delusional Transference (Transference Psychosis). <i>International Journal of Psycho-Analysis</i> , 39. 134-138.		
7.	העברה והעברה נגדית על פי אוטו קרנברג Kernberg, F.O. (1984). <i>Severe Personality Disorders (pp. 264-275)</i> . New Haven and London: Yale University Press.		
8-9.	ביטויים של העברה והעברה נגדית על פי הגישה האינטר-סובייקטיבית/התייחסותית. ארון, ל. (2013 [1996]). <i>המפגש</i> . (עמודים: 227-259). תל-אביב: הוצאת עם עובד.		
10.	ביטויים של העברה והעברה נגדית על פי היינץ קוהוט סטרזייר, ב.צ. (2018). <i>היינץ קוהוט: התהוותו של פסיכואנליטיקאי (עמודים 230-246)</i> . ירושלים: הוצאת כרמל.		
11.	ביטויים של העבר והעברה נגדית בהפרעות אישיות (Personality Disorder) דרך הפרעת אישיות נרקסיסטית Gabbard, G.,O. (2009). Transference and countertransference: Developments in the treatment of narcissistic personality disorder. <i>Psychiatric Annals</i> , 39(3), 129-136.		
12.	טראומטיזציה משנית בראי תהליכי העברה והעברה נגדית בטיפול בטראומה מורכבת *דיוויס-מסלר, ג. פְּרולי, ג. (2013) תהליכים דיסוציאטיביים ותבניות העברה והעברה נגדית בטיפול בגישה פסיכואנליטית בנפגעות בוגרות שעברו התעללות מינית בילדות בתוך: ס.א. מיטשל, ל. ארון (עורכים). <i>פסיכואנליזה התייחסותית: צמיחתה של מסורת (עמודים: 330-366)</i> . תולעת ספרים בע"מ		
13.	ביטויים של העברה והעברה נגדית על רקע גילו של המטפל והמטופל. ברוך, י. (2019). העברה-נגדית בטיפול פסיכודינמי עם המטופל המבוגר יותר. <i>שיחות</i> , ל"ג(3), 226-232		
	הערה: ייתכן שמקוצר הזמן לא נגיע למאמר ולנושא זה.		

הערות:

1. באופן כללי אני ייתכנו שינויים בסדר העברת הנושאים ובפרטי הקריאה.
2. ייתכן ו-1-2 שיעורים יועברו בזום. תימסר על כך הודעה מראש.